

A Fővárosi Ítéltábla az Oppenheim Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Bálint, Kállai és Kende Ügyvédi Iroda által képviselt I. rendű, a Lejtényi Ügyvédi Iroda által képviselt II. rendű alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2014. március 12-én kelt 27.G.44.677/2013/10. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek személyenként 1.500.000,- (Egymillió-ötszázezer) Ft + áfa másodfokú ügyvédi munkadíjat, továbbá fizesse meg az államnak, az állami adóhatóság külön felhívására az illetékfeljegyzési jogára tekintettel le nem rótt 2.500.000,- (Kettőmillió-ötszázezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított, a fellebbezés elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint a gépjármű kereskedő ... Autócenter Kft. és a ... Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. „f.a.” társaságok (a továbbiakban: felperesi jogelődök) ... gyártmányú gépjárművek forgalmazásával is foglalkoztak, amelyre tekintettel üzleti kapcsolatban álltak az alperesekkel. A felperesi jogelődök 2004. évben ún. blue boxokat építettek, a ... gépjárműveket forgalmazó kereskedők egységes megjelenése és az általuk nyújtott szolgáltatás egységesítése érdekében.

A felperes a 2013. november 29-én benyújtott, az elsőfokú eljárás során módosított keresetében 81.333.783,- Ft és annak 2011. január 1-jétől kezdődő, a Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamata egyetemleges megfizetésében kérte az alperesek marasztalását, elsődlegesen a Ptk. 339. § (1) bekezdése, 344. § (1) bekezdése, másodlagosan a Ptk. 6. §-a alapján.

Előadta, hogy jogelődjei számára - a beruházással kapcsolatos aggályaik ellenére - az alperesek határozták meg a blue boxok beruházással kapcsolatos részletes elvárásokat, amelyeket azért valósították meg a gépjármű forgalmazó társaságok, mert az alperesek biztosították őket a beruházás megtérülésének garantáltságáról. Az alperesek azonban megakadályozták a beruházás megtérülését a vállalásaikkal ellentétes üzletpolitikájukkal, emiatt a felperes jogelődjeit kár érte, a blue boxok működtetésének, beruházásának többletköltségéből, valamint a beruházás miatt megrendült pénzügyi stabilitásuk helyreállítása érdekében felvett kölcsön adósságszolgálatából. Jogelődjei 1.625.055.585,- Ft erejéig a felperesre engedményezték követelésüket.

Állította, hogy az alperesek közösen okozták a kárt, mivel ugyanazon vállalatcsoport tagjai, a II. rendű alperes az I. rendű alperesnek házi bankja, közöttük szoros az együttműködés, a tevékenységük összehangolt. Állította, hogy jogelődjei és az alperesek között folyamatos háromoldalú együttműködés volt az alperesek üzleti modelljének, működésének megfelelően. A felperesi jogelődök és az I. rendű alperes közti szerződés teljesítését, az értékesítést a II. rendű alperes hitelezte.

Az alperesek az ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték, vitatva annak jogalapját, összegszerűségét egyaránt.

Az I. rendű alperes arra hivatkozott, hogy nem állnak fenn a kártérítési felelősség konjunktív elemei a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint. Utalt a felperes tényállításainak általánosságára és elnagyoltságára is, amelyre csak általános védekezés adható. Vitatta, hogy kárként érvényesíthető a blue boxok beruházás működési többletköltsége, amely nem áll és nem is állhat összefüggésben az I. rendű alperesi magatartással. Állította, hogy a működési költség a felperesi magatartással és vállalkozási tevékenységgel, annak sikertelenségével áll okozati kapcsolatban. Állította, hogy a felperes szabad elhatározásból hozta meg döntését, amelynek következményeit viselni köteles.

Vitatta a Ptk. 344. § (1) bekezdésében foglalt szabály alkalmazhatóságát is, az egyetemleges felelősséghez szükséges közös károkozás tényét.

A Ptk. 6. §-ával szemben kifejtette, hogy a felperes nem igazolta az annak megállapításához szükséges feltételeket. Állította továbbá, hogy nem tett - utóbb hamisnak bizonyult vagy be nem tartott - kijelentést, vállalatot, ettől ellenkezőt a felperes nem is igazolt.

A II. rendű alperes arra hivatkozott, hogy nem állnak fenn a kártérítési felelősségnek a Ptk. 339. §-ában, 344. §-ában előírt feltételei. Továbbá a felperesi jogelődökkel fennállt kölcsön- és pénzügyi közvetítői jogviszonyra figyelemmel alaptalanul lép fel a felperes a szerződésen kívüli károkozás jogcímén. Állította, hogy a vele fennállt szerződéses jogviszonyban nem merült fel márkakereskedői értékesítési pontok felépítése, illetve annak előírása a részéről, amellyel kapcsolatban vállalatot sem tett.

Kifejtette az alperes tevékenységének elkülönülését, amely miatt hiányolta a személyükre lebontott kereseti érvelést.

A Ptk. 6. §-ára alapított kereset tekintetében előadta, hogy nem tanúsított olyan

magatartást, amelyből a felperes jogelődjeit alapos okkal önhibájukon kívül károsodás érte.

Az elsőfokú bíróság a 2014. március 12-én kelt 27.G.44.677/2013/10. számú ítéletében a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek személyenként 23.432.206- Ft perköltséget, valamint az illetékhivatal külön felhívására az államnak 1.500.000,- Ft feljegyzett eljárási illetéket.

Határozata indokolásában elsőként azt rögzítette, hogy - a kereseti követelés leszállításától függetlenül - a kiemelt jelentőségű perek szabályai szerint kellett eljárnia a Pp. 386/A. § a) pontja szerint, ezért Pp. 386/J. §-a értelmében nem terhelte kioktatási kötelezettség a bizonyításra szoruló tények, a bizonyítási kötelezettség és teher tekintetében. Rámutatott ugyanakkor a tájékoztatás, illetve a felperes által indítványozott bizonyítás lefolytatásának szükségtelenségére amiatt, mert a kereseti tényállítások bizonyítása esetén sem lett volna megállapítható a kártérítési felelősség valamennyi eleme, az ahhoz szükséges okozati összefüggés hiányában.

Rögzítette, hogy részletes és egyértelmű tényállítások megtételére vonatkozó felhívásai ellenére a felperes egyedül azt adta elő az alperesi károkozó magatartás tekintetében, hogy az I. rendű alperes felszólította a felperes jogelődjeit az elvárásainak megfelelő blue boxok építésére, illetőleg úgy nyilatkozott, hogy a beruházás nyereséges lesz. Állította továbbá, hogy a felperesi jogelődök csak abban az esetben maradhattak márkakereskedők, ha megvalósították a beruházást. A Ptk. 339. § (1) bekezdésére alapított elsődleges kereseti jogcím, az alperesek szerződésen kívüli károkozása tekintetében az elsőfokú bíróság a jogi okozatosságot vizsgálta, a kár jogi okát, azaz azt a magatartást, amelynél a kárhoz vezető okfolyamat megállapítható, illetőleg ami a kártérítés szankciójával befolyásolható, amivel szemben a kártérítés prevenció hatást fejthet ki. Két magatartást talált ebbe a körbe tartozónak, egyrészt a felperes által állított I. rendű alperesi felhívást a felperes jogelődjei felé, másrészt a beruházás felperesi jogelődök általi tényleges megvalósítását, figyelemmel a felperes nyilatkozatára is, miszerint nem volt szerződés a felek között a blue boxok építésére, a beruházás megvalósítására.

Azzal a felperesi állítással kapcsolatban, hogy jogelődjei gazdasági kényszerhelyzetben voltak, ugyanakkor elvileg elutasíthatták a beruházás megvalósítást, arra mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy ezen kijelentés szerint a felperes jogelődjei maguk döntöttek a beruházás megvalósításáról, ami az adott gazdasági környezetben az egyetlen racionális döntésnek tűnt, annak reményében, hogy a beruházás az alperesi ígéretnek megfelelően nyereséges lesz. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az I. rendű alperes magatartásának, felhívásának szankcionálása nem képes megóvni a felperesi jogelődöket saját hibás üzleti döntéseiktől, annak káros következményeitől; a kár - az I. rendű alperes nyilatkozatától függetlenül - elmaradt volna, amennyiben a felperesi jogelődök kellő körültekintéssel hozzák meg döntésüket. Következtetése szerint nem áll fenn jogi okozatosság a felperes által állított alperesi magatartás és kár között, nem teljesülnek a kártérítési felelősség Ptk. 339. §-ában rögzített feltételei, mivel a

felperes által állított kárt nem az I. rendű alperes magatartása, hanem a felperesi jogelődök okozták, akik kötelesek viselni saját üzleti döntéseik kockázatát.

Rögzítette, hogy minderre figyelemmel alaptalannak találta a II. rendű alperessel szembeni keresetet is. Megjegyezte továbbá, hogy a felperes nem jelölt meg olyan további magatartást a II. rendű alperes részéről, amely összefüggésben állt volna a kárral. Önmagában az I. rendű alperessel fennállt gazdasági kapcsolat

nem volt értékelhető a perbeli igényrel kapcsolatos károkozó magatartásként.

A másodlagos kereset tekintetében abból indult ki az elsőfokú bíróság, hogy a Ptk. 6. §-ában foglalt szabály szubszidiárius, a Ptk.-ban meghatározott feltételei szigorúan vizsgálandóak. Leszögezte, hogy akkor alkalmazható az utaló magatartás szabálya, ha a felek között nem áll fenn szerződés, illetőleg az a személy kötelezhető a kár megtérítésére, aki annak deliktuális értelemben nem okozója. Utalt arra is, hogy a II. rendű alperes ugyan nem csatolta az általa hivatkozott szerződéses viszonyt igazoló okiratot, de a hitelszerződés léte nem zárta ki az attól független biztatási károkozást.

Az utaló magatartás lényegének, az utalás tárgyának ismertetését követően arra a következtetésre jutott az elsőfokú bíróság, hogy a felperes által állított I. rendű alperesi magatartás nem utalt az I. rendű alperes saját későbbi magatartására, nem valósult meg a biztatási kár alapvető feltétele, az utaló magatartás. Kiemelte, hogy a felperes előadása szerint az I. rendű alperes csupán általánosságban nyilatkozott üzletpolitikája alakításáról, a márka piaci részesedésének növelése érdekében, de annak részleteiről, hogy pontosan milyen tevékenységet fog folytatni, milyen helyzetben, nem nyilatkozott. Az I. rendű alperes nem utalt később tanúsítandó konkrét magatartásra, ami a felperes jogelődjeit alapos okkal a beruházás megvalósítására indította volna.

Azzal a felperesi állítással kapcsolatban, hogy az I. rendű alperes ígérte a beruházás nyereségességét, az elsőfokú bíróság arra is rámutatott, hogy a felperesi jogelődök számára nyilvánvaló kellett legyen, hogy profitjukat nem tudják garantálni az alperesek, sem pedig a piaci részesedés fenntartását, hiszen az döntően rajtuk kívüli körülményektől függött. Az ekként szóló ígéretbe vetett bizalom sem fogyasztó, sem pedig üzletszerűen gépjármű kereskedelemmel foglalkozó társaságok esetében nem tekinthető a Ptk. 6. §-a szerinti alapos oknak, illetőleg az ebből eredő károk nem tekinthetők a károsult hibáján kívül bekövetkezettnek. Álláspontja szerint tisztában kellett legyenek a felperesi jogelődök azzal, hogy saját kockázatukra cselekszenek, hogy veszteségüket viselni tartoznak, ahogy nyereségüket sem osztották meg az alperesekkel. Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta az irányadó bírósági gyakorlatot, miszerint a rendes üzleti kockázattal járó hátrány, a helytelen döntés következményei nem háríthatóak át a másik félre, akkor sem, ha annak biztatása a döntés meghozatalában közrehatott; a döntéshozónak kell viselnie az üzleti kockázat körébe eső, személyes elhatározáson alapuló döntés konzekvenciáit.

A perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján rendelkezett, az alperesek javára megítélt ügyvédi munkadíj mértékét az eredetileg előterjesztett kereseti kérelemnek megfelelő pertárgyérték alapján határozta meg.

Az ítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását kérte a Ptk. 252. § (2) bekezdése, illetőleg (3) bekezdése alapján, másodlagosan pedig az alperesek javára megítélt perköltség személyenként 1.500.000,- Ft-ra történő leszállítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta a kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó szabályokat a kereset leszállítását követően, ezért megalapozatlanul mellőzte a bizonyítási érdekről és teherről való tájékoztatást, amellyel súlyos eljárási szabálysértést követett el. Álláspontja szerint úgy kell értelmezni a Pp. 386/A. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezést, hogy a kiemelt jelentőségű perek szabályait a 400.000.000,- Ft-ot meghaladó követelések érvényesítése iránt folyó perekben kell alkalmazni. A perben irányadó eljárási rend nem rögzül az eljárás egészére nézve a keresetlevél beadásával, illetve az alperessel való közlésével.

Az elsőfokú bíróság tévesen ítélte szükségtelennek a vonatkozó tájékoztatás megadását amiatt, hogy a felperesi tényállítások bizonyítottsága esetén is kizárt az okozati összefüggés, a kártérítési felelősség. Ugyanakkor nem indokolta meg, hogy a másodlagos - kártalanítás megfizetése iránti - kereset tekintetében miért találta szükségtelennek a kioktatást.

Állította ezzel szemben, hogy a bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül nem volt elbírálható a kártérítési igény.

Rámutatott az ítélet indokolásának tévedésére az okozatosság körében, amelyet az elsőfokú bíróság - a szankcionálhatóság, a prevenció cél meghatározásával - helytelenül, a kimentési felelősség rendszerével összeegyeztethetetlen módon vizsgált. Hangsúlyozta, hogy a kár és a jogellenes magatartás közti okozati összefüggés az adekvát kauzalitás szempontjai szerint volt vizsgálandó, a prevenció cél nem az okozatosság kérdését, hanem a felróhatóságot dönti el, ami azonban kívül esett a felperes bizonyítási érdekén.

Álláspontja szerint tévesen értelmezte az elsőfokú bíróság a kereset tényállításait is, ugyanis a felperes azt állította, hogy jogelődjei azon alperesi vállalat mellett fogtak bele a beruházásba, hogy az alperesek üzletpolitikájukat akként alakítják, hogy a beruházás folytán előálló költségnövekedés megtérül. Mindez nem volt parttalan ígéret, hanem konkrét vállalat arra, hogy miként fognak eljárni az alperesek annak érdekében, hogy az általuk megkövetelt blue boxok megépítése és üzemeltetése ne legyen veszteséges a márkakereskedőknek. Állította továbbá, hogy a be nem tartott alperesi vállalat vezetett a károsodáshoz a felperes jogelődjeinél.

Azzal az ítéleti megállapítással kapcsolatban, hogy a felperesi jogelődök saját szuverén döntésük folytán szenvedték el kárukat, amellyel az elsőfokú bíróság az adekvát összefüggés hiánya miatt találta kizártnak az okozatiságot, arra mutatott rá, hogy a felperesi jogelődök nem pusztán saját elhatározásból fogtak bele a beruházásba, hanem az alpereseknek az üzletpolitika megfelelő alakítására vonatkozó vállalatja miatt. Álláspontja szerint ezért megállapítható a közvetlen okozati összefüggés az alperesi magatartás és a beruházás megvalósításából fakadó kár között, annak bizonyítására - a becsatolt okirati bizonyítékokon túl - a felperes indítványt tett, amitől megalapozatlanul zárta el az elsőfokú bíróság.

Az utaló magatartásra alapított másodlagos kereset tekintetében hangsúlyozta,

hogyan az alperesek konkrét vállalatot tettek arra, hogy milyen módon teremtik meg a beruházás fenntarthatóságát. Kétségtelen ugyan, hogy a felperesi jogelődök működését számos - az alpereseken kívül eső - körülmény is befolyásolta, azonban meghatározó volt ebből a szempontból az alperesek üzletpolitikája. Álláspontja szerint az a tény, hogy a beruházás megvalósítására az alperesek érdekei miatt kellett sort keríteni, igazolja, hogy nem a felperesi jogelődök saját elhatározásából származó döntésről, abból fakadó saját kockázatról volt szó, és magyarázatot ad az alperesek kötelezettségvállalására is.

Állította, hogy az alperesi magatartás utalt későbbi magatartásukra, az ezzel ellentétes ítéleti megállapítás téves, és annak kimondása is, hogy az alperesi magatartás alapján nem volt alapos oka a felperes jogelődjeinek a beruházás megvalósítására. Hangsúlyozta, hogy az alperesek ígérete arra szolgált, hogy a beruházás megtérülésének, veszteségességének elkerülésének alárendelten fogják alakítani üzletpolitikájukat, amellyel vállalták, hogy amennyiben a számukra fontos beruházást a márkakereskedők megvalósítják, nem teszik ki őket a megnövekedett költségek kitermelésével kapcsolatos kockázatoknak. Nem volt mellőzhető a bizonyítás arra, hogy milyen vállalat hangzott el az alperesek részéről, annak megítéléséhez, hogy ez milyen alappal és milyen magatartásra indíthatta a felperesi jogelődöket. Bár az alperesek nem jelölték meg, hogy üzletpolitikájukat konkrétan milyen módon fogják alakítani az ígért célnak megfelelően, ez nem jelentette azt, hogy ne utaltak volna saját későbbi magatartásukra. Jogelődjeinek döntése az alperesek vállalatán alapult, nem volt szó üzleti kockázat körébe tartozó saját elhatározásról. Álláspontja szerint nem volt elutasítható a másodlagos kereseti kérelem a szükséges bizonyítás felvétele, a tényállási elemek kiegészítése nélkül. Megjegyezte, hogy az alperesek egyetemleges kártérítési felelőssége tekintetében részletes előadást tett az elsőfokú eljárás során, amellyel szemben nem tartalmaz indokolást az elsőfokú ítélet.

Az alperesek javára megítélt perköltség eltúlzottságával kapcsolatban előadta, hogy a keresetlevélben 1.625.055.585,- Ft-ban jelölte meg követelését, amelyet az első, 2014. január 31-i tárgyaláson 81.333.786,- Ft-ra leszállított az alperesek érdemi ellenkérelme előtt. Az alperesek védekezése a kereset egyéb okból való vitatása mellett a deliktuális kárfelelősségi szabályok, illetve az utaló magatartás alkalmazhatóságának hiányára vonatkozott, további írásbeli előkészítéssel nem éltek, a második tárgyaláson a felperes előadására és bizonyítékaira nyilatkoztak, a harmadik tárgyaláson pedig ítélethozatalra került sor, amelynek indokolása szerint az elsőfokú bíróság nem tartotta alkalmazhatatlannak a kártérítési felelősség, az utaló magatartásért való helytállási kötelezettség szabályait. Az elsőfokú bíróság tévesen vette alapul a perköltség számítása során az eredetileg követelt összeget, és tévedett, amikor nem alkalmazta a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdésében foglalt mérséklést. Nem értékelte kellő súllyal a per két és fél hónapos időtartamát, a kifejtett tevékenység mértékét, az alperesek egyetlen írásbeli előkészítését, és annak tényét, hogy az alperesi védekezés jelentős részét megalapozatlannak találta.

Az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Állította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállás felderítésével, a felperes által szolgáltatott bizonyítékok megfelelő mérlegelésével, a jogszabályoknak megfelelő és helyes ítéletet hozott. Rámutatott, hogy érdemi ellenkérelme előterjesztésekor hivatkozott a kereset alapvető hiányosságaira, hogy a követelés megítélésére alkalmas tényszerű előadást sem tartalmazott. A felperes annak ellenére nem igazolta sem a deliktuális felelősség, sem az utaló magatartás megállapításához szükséges elemeket és tett kizárólag általánosságban megfogalmazott nyilatkozatot, hogy az elsőfokú bíróság kifejezetten felhívta tényállításai pontosítására a 2014. január 31-i tárgyaláson, egyúttal figyelmeztette a vonatkozó jogkövetkezményekre.

Kiemelte, hogy érdemi ellenkérelmében vitatta az okozati összefüggést a megjelölt kár és a felperes által állított I. rendű alperesi magatartás között.

Utalt a 2014. január 31-i tárgyaláson tett felperesi nyilatkozatra, hogy a károkozó magatartás pontos tartalmára tanúkat kért meghallgatni, amellyel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy ez a bizonyítási indítvány nem alkalmas a kereset igazolására. A felperes indítványa nem felelt meg a Pp. 167. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek, mivel nem volt megállapítható, hogy melyik tanút konkrétan melyik tényállítás körében kívánta meghallgatni.

Előadta azt is, hogy a Pp. ötödik részében foglalt szabályok irányadóak voltak a perben a Pp. 386/A. § (1) bekezdés a) pontja alapján a kereset leszállításától függetlenül, ezért az elsőfokú bíróságot nem terhelte kioktatás a bizonyítással kapcsolatban a Pp. 386/J. §-a szerint.

A javára megítélt perköltség tekintetében arra mutatott rá, hogy a felperes által meghatározott perérték legmagasabb összege rögzültnek volt tekintendő a perköltség megfizetése szempontjából, amelynek következményeit a felperes köteles viselni, és megfizetni az általa meghatározott perértékhez igazodó perköltséget.

A II. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Állította, hogy az elsőfokú bíróság nem követett el eljárási szabálysértést, az elsőfokú ítélet megfelel a jogszabályi előírásoknak. A kereset leszállításának tényétől függetlenül a Pp. 386/A. § (1) bekezdésének a) pontja volt irányadó, az elsőfokú bíróság nem volt köteles áttérni a kiemelt jelentőségű perek szabályairól az általános szabályokra. Annak ellenére, hogy nem volt köteles tájékoztatást adni a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási kötelezettségről, az elsőfokú bíróság mégis figyelmeztetett a bizonyításra szoruló tényekre, amikor több ízben is felhívást intézett a felpereshez részletes tényállítások megtételére az alperesek károkozó magatartásával kapcsolatban. A felperes ennek ellenére nem igazolta sem a kártérítési felelősséget, sem az utaló magatartást, nem tett olyan tényállítást, amely a kereset alaposságához vezethetett volna.

Rámutatott arra is, hogy a felperes összemosza az alperesek személyét a kártérítési felelősség tekintetében, amikor eljárásuk között nem tesz különbséget. Az alperesek gazdasági tevékenysége azonban eltér egymástól, az I. rendű alperes a ... márkájú gépjárművek magyarországi forgalmazásával foglalkozik, a II. rendű alperes pedig pénzügyi vállalkozásként hitel-, pénzkölcsön-, pénzügyi

lízingszolgáltatásokat nyújt.

Fenntartotta arra vonatkozó állítását is, hogy a felperes jogelődjei ... márkakereskedőként saját üzleti kockázatuk körében döntöttek a blue boxok építéséről. A felperes sem az elsőfokú eljárás során, sem pedig fellebbezésében nem jelölt meg értékelhető károkozó magatartást, amelynek hiányában irreleváns az okozatosság és a II. rendű alperes esetében a felróhatóság vizsgálata is.

Az utaló magatartásra alapított kereset tekintetében arra hivatkozott, hogy a felperes ebben a körben sem tett különbséget az alperesek eljárása, tevékenysége között, és nem is bizonyított konkrét szándékos magatartást, amellyel a II. rendű alperes a felperes jogelődjeit alapos okkal olyan magatartásra indíthatta, amelyből őket önhibájukon kívül károsodás érte. Állította, hogy sem szóban, sem írásban nem tett kijelentést az értékesítési pontok felépítésével elérhető előnyök garantálására. A márkakereskedői értékesítési pontok felépítése kizárólag a felperesi jogelődök döntési jogkörébe tartozott, amely saját üzleti kockázatuk volt.

A másodlagos fellebbezési kérelem kapcsán előadta, hogy az elsőfokú ítéletben foglalt perköltség mértéke megfelel a jogszabályoknak, alaptalan a fellebbezés hivatkozása a kereset leszállítására és az alperesek elsőfokú eljárásban kifejtett tevékenységére.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla elsőként azt rögzíti a fellebbezéssel kapcsolatban, hogy az elsőfokú bíróság eljárásában nem történt olyan eljárási szabálysértés, amely a Pp. 252. § (2) bekezdése szerint az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolná.

A felperes a 2013. november 29-én benyújtott keresetében 1.625.055.585,- Ft és járulékai megfizetésében kérte az alperesek marasztalását, ezért a Pp.-nek a kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó szabályai voltak irányadóak az eljárásban - annak valamennyi szakaszában - a Pp. 386/A. § (1) bekezdésének a) pontja szerint. Az elsőfokú bíróság az eljárási törvény rendelkezéseinek és a vonatkozó bírósági gyakorlatnak megfelelően járt el, a peres eljárást megalapozottan kezelte kiemelt jelentőségű perként eljárásának egész tartama alatt, a kereset leszállításától függetlenül (BH 2013/220).

Rámutat a Fővárosi Ítéltábla arra is, hogy bár nem terhelte konkrét tájékoztatási kötelezettség az elsőfokú bíróságot a bizonyításra szoruló tényekkel, a bizonyítási kötelezettséggel és teherrel kapcsolatban a Pp. 386/J. §-a szerint, a Fővárosi Törvényszék a Pp. 141. § (1)-(2), (6) bekezdéseiben foglalt előírásoknak megfelelő eljárásával megtette a szükséges intézkedéseket a tényállás feltárása, az ahhoz szükséges bizonyítási eljárás kereteinek meghatározása és lefolytatása érdekében. Azt követően, hogy az első tárgyalási határnap kitűzésével egy időben, a 2013. december 20-án kelt 4-II. sorszámú végzésében az elsőfokú bíróság figyelmeztette a feleket a Pp. 163. § (2) bekezdésében, a Pp. 141. § (2), (6)

bekezdéseiben és a Pp. 3. § (4) bekezdésében foglaltakra, illetőleg generálisan meghatározta a bizonyítási kötelezettség és annak sikertelensége következményeit, a 2014. január 31-i tárgyaláson 7. sorszámon kihirdetett végzésében egyértelmű és pontos felhívást intézett a felpereshez részletes tényállításainak megtételére a

kártérítési felelősség eleme, a jogellenes károkozó magatartás tekintetében, a Pp. 141. § (6) bekezdésében foglaltakra történt figyelmeztetéssel. Minderre az alperesek az ellenkérelmükben helyesen hivatkoztak is.

A Fővárosi Ítéltábla szerint nem volt mód a Pp. 252. § (3) bekezdésének alkalmazására sem, az elsőfokú bíróság megalapozottan mellőzte a felajánlott bizonyítást annak sürgőssége miatt a Pp. 3. § (4) bekezdése szerint. A másodfokú bíróság azt emeli ki, hogy kellően részletes és értékelhető tényelőadás, kereseti tényállítás hiányában nem volt foganatosítható a felperes által felajánlott tanúbizonyítás a Pp. 167. § (1) bekezdése alapján, amelyre az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében ugyancsak megalapozottan rámutatott. Bizonyítási eszköz - sem tanú, sem szakértő - nem veheti át a fél tényállítási, nyilatkozattételi feladatát. A Pp. 167. § (1) bekezdésében foglalt egyértelmű szabályozás szerint tanú a fél már megtett tényelőadásának alátámasztásául, igazolásául igénybe vehető bizonyítási eszköz. Helyesen - és a kiemelt jelentőségű per soron kívüli intézésének is eleget téve - járt el az elsőfokú bíróság, amikor a felhívása ellenére sem pontosított kereseti tényállítások alapján hozta meg érdemi döntését, és azoknak a kártérítési felelősség, illetve a biztatási kár megtérítésére való alkalmatlansága miatt mellőzte a jogvita elbírálása szempontjából sürgősségtelen bizonyítási eljárás lefolytatását.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást részben hiányosan állapította meg, azonban megalapozott jogi indokolással és helyes jogi következtetéssel utasította el a kártérítési keresetet, mind a szerződésen kívüli károkozás, mind pedig az utaló magatartás szabályai szerint.

A Fővárosi Ítéltábla kiegészíti a tényállást a felperes és jogelődjei között létrejött engedményezési megállapodások adataival az alábbiak szerint.

A felperes mint engedményes és a ... Autócenter Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság mint engedményező között 2012. január 11-én létrejött engedményezési szerződés I/1.) pontja rögzítette, hogy az engedményezőnek a blue box beruházás megvalósításával, az objektum működtetésével és az értékesítési arányok elmaradásával kapcsolatban 2005. és 2011. évek közti időszakra követelése áll fenn az alperesekkel szemben, amely követelés összege 2010. december 31. napjáig 1.144.710.994,- Ft az engedményező éves beszámolója alapján. A követelés magában foglalja a blue box beruházás működtetési többletköltségeit (közüzemi díjak, ingatlan bérleti díj, vagyonvédelem, takarítás, vagyonbiztosítás, bérek és járulékok, értékcsökkenés költségei), a beruházási hitel kamatköltségét és árfolyamvesztését, valamint a felperes mint engedményes által folyósított kölcsönök kamatösszegét is.

A II/3.) pont szerint az engedményező a követeléséből 1.102.066.906,- Ft-ot ruházott át a felperesre.

Az engedményezési szerződés mellékletét képezte a blue box beruházás miatt keletkezett többletköltségekre és az adósságszolgálat költségeire vonatkozó kimutatás 2005. és 2010. évek közti időszakra, a 2004. évi adathoz mérten, éves

bontással, amelyből a 2004. évi állapothoz viszonyítva 811.331.457,- Ft volt az anyagi és a személyi jellegű költségek emelkedése, az adósságszolgálat költsége (beruházási hitel árfolyamvesztesége, kamata, felperes által nyújtott kölcsön kamata) pedig 333.379.537,- Ft-ban jelentkezett.

A felperes mint engedményes és a „...” Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság mint engedményező között 2012. január 11-én létrejött engedményezési szerződés I/1.) pontja tartalmazta, hogy az engedményezőnek a blue box beruházás megvalósításával, az előre vetített értékesítési arányok elmaradásával kapcsolatban 2005. és 2011. évek közti időszakra követelése áll fenn az alperesekkel szemben, amelynek összege 2010. december 31. napjáig az engedményező éves beszámolója napján 798.412.511,- Ft, ami magában foglalja a blue box beruházás működtetési többletköltségeit (közüzemi díjak, vagyonvédelem, vagyonbiztosítás, bérek és járuléai, értékcsökkenés költségei), továbbá a beruházási hitel és a PSA hitel kamatköltségét, árfolyamveszteségét, valamint a felperes által folyósított kölcsönök kamatösszegét. A II/3.) pont értelmében az engedményező ebből a követelésből 522.988.679,- Ft-ot ruházott át a felperesre.

Az engedményezési szerződés mellékletét képezte a blue box beruházás miatt keletkezett többletköltségekre és az adósságszolgálat költségeire vonatkozó kimutatás 2005. és 2010. évek közti időszakra, a 2004. évi adatahoz mérten, éves bontással, amelyből a 2004. évi állapothoz viszonyítva 608.999.623,- Ft volt az anyagi és a személyi jellegű költségek emelkedése, az adósságszolgálat költsége (beruházási hitelek kamata, a felperes által nyújtott kölcsön kamata, a II. rendű alperes által folyósított kölcsön kamat és árfolyamvesztesége) pedig 189.412.888,- Ft volt.

Az így kiegészített tényállás alapján a Fővárosi Ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját az elsődleges kereseti jogcím elutasításának indokával, az okozati összefüggés hiányával kapcsolatosan.

A Fővárosi Törvényszék a vonatkozó bírósági gyakorlatnak megfelelően járt el, amikor a kártérítési felelősség tekintetében a kár bekövetkezésének releváns okát vizsgálta az okozati összefüggés szempontjából, amely nélkül a kár nem következett volna be. A felperes által megjelölt kár, a jogelődjei oldalán a blue box beruházás megvalósításával felmerült többletköltség és kiadás - nem a jogellenesként megjelölt alperesi magatartással, hanem - a felperesi jogelődök azon magatartásával és döntésével állt szerves összefüggésben, hogy a beruházás megvalósításáról határoztak, illetőleg hogy gazdálkodásuk eredményeként nem térült meg az általuk befektetett összeg, a már felmerült kiadás. Önmagában a beruházással járó kiadások, költségek jelentkezése nem volt összefüggésbe hozható korábbi - alperesi - jogellenes magatartással. A beruházási költségek kizárólag amiatt jelentkeztek - utólag visszatekintve - kárként a felperesi jogelődök szempontjából, mert gazdálkodásuk nem volt eredményes, veszteséges volt, bevételeik nem haladták meg ráfordításaik összegét. A felperesi jogelődök anyagi, személyi jellegű ráfordításai, valamint hitelköltségei azáltal „váltak” kárrá éves gazdálkodási adataik alapján, hogy azokat nem ellentételezte kellő mértékű árbevétel, eredmény.

Teljes egészében osztotta a másodfokú bíróság a Fővárosi Törvényszék jogi álláspontját a másodlagos kereseti jogcím, a Ptk. 6. §-ára alapított kereseti kérelem elutasítása tekintetében is, mind a biztatási kár megállapításához szükséges alapos ok, mind az utaló magatartás, mind pedig a károsulti önhiba hiányával kapcsolatban.

A Ptk. 6. §-ára alapított kereseti jogcím tekintetében a másodfokú bíróság azt hangsúlyozza, hogy a bírói gyakorlat szerint az ún. „utaló magatartás” nem deliktuális felelősségi eset, hanem olyan szubszidiárius törvényi tényállás, amelynek alkalmazására kivételesen kerülhet sor, abban az esetben, ha a felek között polgári jogi szerződés nem jött létre, az ügyletkötéssel ugyanakkor a másik fél nyomatékosan biztatta a jóhiszemű felet, ezért az ügyletkötés elmaradása, az ebből eredő hátrányok miatt kártalanításra tarthat igényt a jogosult. Biztatási kár akkor érvényesíthető, ha az egyik fél szándékosan hozza a másik felet abban a helyzetbe, hogy költekezett, majd pedig ésszerű indok nélkül megtagadja a szerződéskötést. Akkor alkalmazható a Ptk. 6. §-a, ha a felek között nem jött létre szerződés, illetőleg nincs jogellenes magatartás, amelynek következményeit felelősségi úton kell rendezni (BH 2005/12, BDT 2005/1175, BDT 2005/1138).

Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet jogi indokaival, miszerint nem teljesültek a Ptk. 6. §-a szerint az utaló magatartásért való helytálláshoz szükséges - szigorúan vizsgálandó - konjunktív feltételek, az alapos ok és az önhiba hiánya, különös tekintettel a felperesi jogelődök szakmai tevékenységére és az üzleti döntésükkel járó kockázat viselésének követelményére. Teljes egészében osztotta a másodfokú bíróság az alperesi magatartás utaló jellegének hiányára vonatkozó ítéleti indokolást is.

A másodlagos, a perköltségre vonatkozó döntést támadó jogorvoslati kérelem tekintetében a másodfokú bíróság megállapította, hogy a Fővárosi Törvényszék a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének és a Pp. 78. § (1) bekezdésének megfelelően járt el, amikor a jogszabályban meghatározott összegben, továbbá az eredeti kereseti kérelem szerint előállt pertárgyérték alapulvételével határozta meg a pernyertes alperes ügyvédi munkadíjának összegét, a kiemelt jelentőségű per tényére, az abban eredetileg érvényesített kereseti igény összegére is figyelemmel.

Alaptalan volt a tényleges ügyvédi tevékenységre és a pertartamra való fellebbezési hivatkozás is. Az elsőfokú eljárás időtartama a kiemelt jelentőségű per soron kívüli intézéséből fakadt. A külön jogi képviselővel eljáró alperesek részletes előkészítő iratban munkálták ki érdemi ellenkérelmüket, amelyben a megkívánt tartalommal nyilatkoztak a kereseti tényállítások és hivatkozások mindegyikére, jogi képviselőik az elsőfokú tárgyalások mindegyikén érdemi nyilatkozatot tettek.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §

(2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperesek ügyvédi munkadíjból álló másodfokú költsége megfizetésére, amelynek mértékét a kifejtett tevékenység alapján a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3), (5)-(6) bekezdései szerint mérlegeléssel állapította meg.

Budapest, 2014. év szeptember hó 11. napján

Dr. Mika Ágnes s.k.
a tanács elnöke

. Gáspár Mónika s.k.
előadó bíró

. Kurucz Zsuzsánna s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő